

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

Remissvar S2019/04727, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Öppna insatser utan samtycke

Stiftelsen Allmänna Barnhuset har tagit del av Socialstyrelsens rapport med förslag på författningsändringar så att barn kan få öppna insatser i fler fall och fler situationer.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ser positivt på förslagen och tillstyrker att de införs i lag.

Rapporten berör även frågan om barns processbehörighetsålder, men lämnar inga förslag på ändring från dagens 15 år. Detta menar Stiftelsen Allmänna Barnhuset är en viktig fråga som regeringen borde utreda särskilt, eftersom svensk lag innehåller fler olika åldrar för processbehörighet i olika ärenden. Barn har processbehörighet från 12 års ålder i fråga om exempelvis namnbyte och adoption, samt har rätt att påverka i fråga om boende vid föräldrars separation men 15 år används som processbehörighetsålder i frågor som rör att föra talan i mål enligt SoL, LVU och LSS.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset ställer sig i denna fråga bakom förslaget från utredningen om Barnets rätt (SOU 1987:7), att processbehörighetsåldern kan vara 12 år i frågor om vårdnad, umgänge, verkställighet enligt föräldrabalken och sociala mål. Åtminstone som ett första steg i riktning mot ett möjligt framtida avskaffande av ålder som kriterium för processbehörighet. Vår inställning i fråga om barns rätt i förhållande till processbehörighet, är att explicit ålder inte är ett ändamålsenligt kriterium. I stället borde individuella bedömningar göras av barns behov av ombud eller annat stöd, för att kunna driva frågor om insatser från samhället eller rättsliga avgöranden, oavsett ålder. Finns tillgång till exempelvis barnombud, är barnets ålder mindre relevant för bedömningen om processbehörighet. Hur författning och rutiner skulle kunna utformas, eller vilka resurser, stöd från centrala myndigheter och kompetensutveckling av professionen som skulle behövas, bör vara en fråga relevant för en sådan utredning.

I linje med detta ställningstagande om barns rätt att själva kunna ta initiativ till såväl stödsatser i socialtjänsten, som att väcka talan när deras rättigheter kränks, anser Stiftelsen Allmänna Barnhuset att barnkonventionens tredje tilläggsprotokoll ska ratificeras av Sverige.

De förslag som lämnas i föreliggande rapport är ett steg närmare de intentioner som uttrycks i barnkonventionens artikel 12 och välkomnas därför av Stiftelsen Allmänna Barnhuset.

Dock, om barnets processbehörighetsålder hade varit 12 år i dessa frågor, skulle författningstexten kunna ha utformats betydligt enklare och på ett för allmänheten mer begripligt sätt, där frågan om barnets självständiga begäran om insats hade kunnat behandlas på samma sätt från 12, som 15 års ålder. Förslaget till författningsändringar från

Socialstyrelsen blir, med bibehållen processbehörighetsålder och utformning, svårt att uttyda och får därmed en negativ konsekvens i fråga om begriplighet för allmänheten och ändamålsenlighet för de myndigheter som förväntas tillämpa den.

Även med bibehållen processbehörighetsålder kan författningstexten utformas mer klart och enkelt, i enlighet med vad som uttrycks i *Gröna boken, -riktlinjer för författningsskrivning* (Ds 2014:1), kap. 5.

Stiftelsen Allmänna Barnhusets synpunkter på författningsförslagen

Förslag till ändringar i socialtjänstlagen (2001:453)

3 kap. 6 a §

För barn som har fyllt 12 år får nämnden besluta om öppna insatser även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet samtycker till det.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker föreslaget tillägg.

3 kap. 6 b §

Första stycket (om kontaktperson och kontaktfamilj):

För barn som har fyllt 12 år får nämnden besluta om kontaktperson även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet samtycker till det. Har barnet fyllt 15 år får en kontaktperson utses om det är lämpligt och barnet självt begär eller samtycker till det.

Andra stycket (om särskilt kvalificerad kontaktperson):

För barn som har fyllt 12 år får nämnden besluta om en sådan kontaktperson även utan vårdnadshavarens samtycke, om det är lämpligt och barnet samtycker till det. Har barnet fyllt 15 år får en särskilt kvalificerad kontaktperson utses om det är lämpligt och barnet självt begär eller samtycker till det.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker föreslagna tillägg och ändringar.

Förslag till ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

22 §

Socialnämnden får besluta om öppna insatser inom socialtjänsten för barn och unga, om det stöd eller den behandling som barnet eller den unge behöver inte kan ges med samtycke enligt bestämmelserna i socialtjänstlagen (2001:453), och det kan antas att

1. den som är under 18 år till följd av ett förhållande i hemmet som avses i 2 § kommer att behöva beredas vård enligt denna lag om förhållandet i hemmet fortsätter, eller

2. den som är under 20 år till följd av ett beteende som avses i 3 § kommer att behöva beredas vård enligt denna lag om beteendet fortsätter.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset tillstyrker föreslagen ändring, samt byte av benämningen *särskild behandlingsplan*, till *insatsplan*.

Föredragande i ärendet har varit Rikard Tordön.

2021-12-04

Anne Marie Brodén
Ordförande
Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Cecilia Sjölander
Generalsekreterare
Stiftelsen Allmänna Barnhuset